

KATOLIKA SENTO

Periodico dell'Unione Esperantista Cattolica Italiana (UECI)

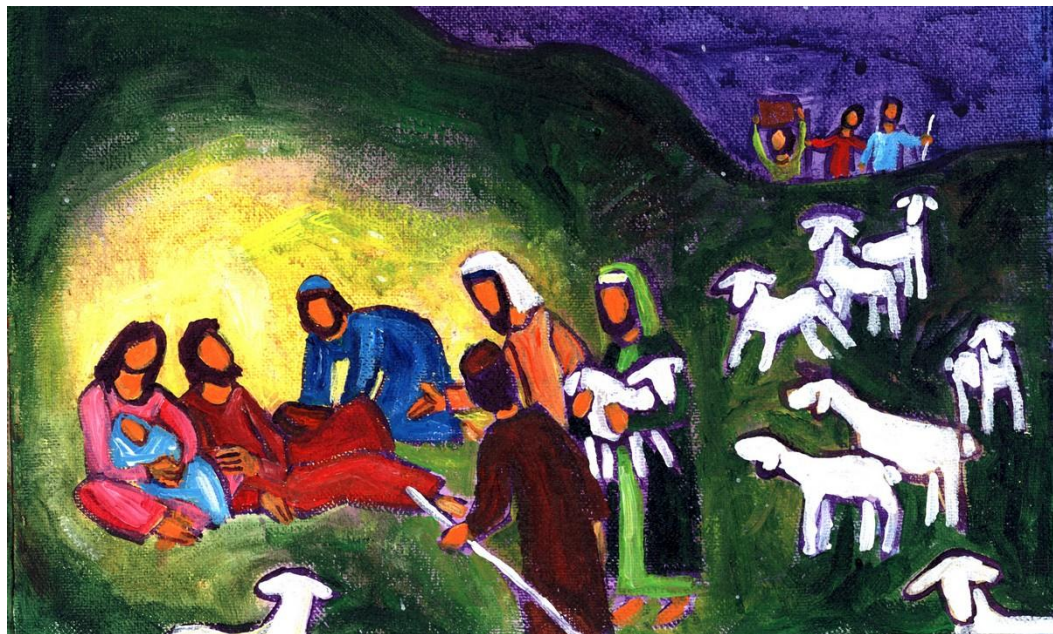
www.ueci.it

“Per la promozione della fratellanza e della comprensione tra i vari popoli di diverse lingue” (Paolo VI)

Periodico bimestrale - Reg. trib. di Vercelli 22.12.1997 n. 306 -
Sped. in abb.post. art. 2 comma 20/c L662/96 - filiale di Vercelli -
Direttore resp.: Mons. Gianni Ambrosio - Dir. e amm.: Vercelli, via Benadir, 62
Stampato da Centro Grafico Pirola-Lissone (MB)

Anno 98 - n.5/6 2019
NOVEMBRE/DICEMBRE

KRISTNASKO 2019

Bernadette Lopez (Berna) - Naskiĝo

Homo inter la homoj

Uomo tra gli uomini

Dio eniris la historion. La eterno enloĝas la tempon. Dio iĝis homo inter la homoj. Ke la Dia Regno jam ĉeestis kaj ke la tempo de savo jam komenciĝis: tiu estas la ĝojiga novaĵo, kiun Kristo, antaŭ dumil jaroj, venis por anonci al la homaro.

Per lia alveno sur la teron, tiu Regno de la Sinjoro, kiu estis temo de pluraj profetaĵoj,

Dio è entrato nella storia. L'eterno abita il tempo. Dio si è fatto uomo tra gli uomini. Che il Regno di Dio era già presente e che il tempo della salvezza era già cominciato: questa la gioiosa notizia che Cristo, duemila anni fa, venne ad annunziare agli uomini.

Con la sua venuta in terra, quel Regno del Signore che era stato oggetto di tante

fine eniris la homan historion.

La “Surmonta parolado”, lia *magna charta*, asertis, ke por konduki al plenumo tian Regnon oni devis renkonti Dion en ĉiu persono, precipe tiu malriĉa, t.e. manka je ĉiu sekureco, sendefenda, persekutata, malsana, malsata, senhejma kaj senvesta.

En tiu perspektivo, tiu de iu regno, la kredo de la unuopuloj estis vokata iĝi kredo de tuta popolo kiu, per siaj leĝoj saturitaj per kristana spirito, devintus krei tiun etoson de vasta justeco, de paco, de solidareco, taŭga por kontentigi ne nur la bezonojn de tiu-ĉi aŭ tiu malriĉulo, sed de ĉiuj.

Bedaŭrinde post dumil jaroj oni devas agnoski, ke oni daŭre estas marŝantaj al tiu celo. Nek eblas miri: se ĝi devas esti atingata sen devigoj kaj per la forta de la nura vero kaj memkonvinko, la tempo por ĝin atingi povas nur esti tre longa, preskaŭ senlima.

Kiel diri, ke temus pri utopio? Iasence jes, sed pri utopio profunde enradikiĝinta en la homa koro.

Sed tio, kio por la nuraj homaj fortoj estas sendube utopio, kiel atestas la fiasko de pluraj kaj foje sangaj klopodoj ĝin realigi, por la kristano, kiu scias, ke li povas kalkuli je la helpo de Dio, temas male pri celpunkto, sendube malfacila, sed atingebla.

Estus senutile nei, ke malfruoj sur la vojo, kiu devus konduki al la Dia Regno, abundis, samkiel abundis maltrafitaj ŝancoj precipe dum la Mezepoko, kiam la ŝanco influi kristane sur la kutimoj estis sendube pligranda ol nuntempe.

Pri la malakcelo de la historifluro tiudirekten la plej granda respondeco verŝajne troveblas en tiu vastiĝinta pensofluro kiu, kvazaŭ reage

profezie entrava finalmente nella storia umana.

Il «Discorso della montagna», la sua *magna charta*, affermava che per portare un tale Regno a compimento si doveva incontrare Dio in ogni uomo, specialmente se povero e cioè privo di ogni sicurezza, indifeso, perseguitato, ammalato, affamato, senza casa e senza vestito.

In tale prospettiva, quella di un regno, la fede dei singoli veniva chiamata a diventare fede di tutto un popolo che, con le sue leggi permeate di spirito cristiano, avrebbe dovuto creare quel clima di diffusa giustizia, di pace, di solidarietà, adatto a soddisfare non solo i bisogni di questo o quel povero, ma di tutti.

Purtroppo dopo duemila anni si deve riconoscere di essere ancora in cammino verso una tale meta. Né vi è da meravigliarsi: se essa deve essere raggiunta senza costrizioni e in forza della sola verità e della persuasione, il tempo per raggiungerla non può essere che lunghissimo, quasi senza limiti.

Come dire che si tratterebbe di un'utopia? In certo qual modo sì, ma di un'utopia profondamente radicata nel cuore umano.

Ma quella che per le sole forze umane è indubbiamente un'utopia, com'è dimostrato dal fallimento dei tanti e talvolta cruenti tentativi per realizzarla, per il cristiano che sa di poter contare sull'aiuto di Dio si tratta invece di un traguardo certamente difficile ma raggiungibile. Sarebbe inutile negare che i ritardi sulla via che dovrebbe portare al Regno di Dio ce ne sono stati, come ci sono state non poche occasioni perdute specie nel Medioevo, quando l'opportunità di incidere in senso cristiano sul costume era certamente maggiore di quanto non sia oggi.

Del rallentarsi del corso della storia in tale direzione la responsabilità più grande è forse da vedersi in quella diffusa corrente

al la troa urĝo de la unuaj kristanaj jarcentoj, metas tre fore en la tempo kaj eĉ je la "lastaj tagoj" la starigon de la Dia Regno, tiel senigante je la necesa batalemo la pezan laboron, kiun tia larĝaspira verko postulus.

Nek malpli kontraŭefika ĉi-koncerne estis konsideri la Dian Regnon kiel memstaran strukturon, en konflikto kun la tiel dirita "mondo": kio estas sendube vera, kondiĉe ke oni ne forgesu, kion Kristo diris pri la mondo, nome, ke Li venis ne por ĝin juĝi, sed por ĝin savi.

Do, igante, ke la mondo kaj ĝiaj strukturoj fermentu per la vero de la Evangelio, la Dia Regno povos esti realigata: tio implicas interalie pli aktivan ĉeeston de la laikaro en la Eklezio.

Mi aŭskultis per miaj oreloj Paŭlo la 6-a inviti ne atendi ĉiam kaj pro iu ajn kialo sugestojn flanke de la hierarkio: estas agadsferoj, kiel tiu socia, en kiuj iuj iniciatoj estas tasko precipe, se ne ekskluzive, de la laikaro, kiu devas trovi la kuraĝon riski kaj eventuale eĉ inversigi la tendencon, kiam la trofrueco de la tempoj igus tion necesa.

Obeo kaj pacienco estas sendube gravaj virtoj, sed ili ne estas ĉio.

Tiu de la suferanta kaj pacienca Kristo estas unu el la aspektoj de la homo-Dio, kiun tute prave la kristanoj pleje konsideras, se ne por io alia, ĉar la doloro kaj la sufero kaj la frustracioj estas ofte iliaj vojkunuloj dumvive.

Estas tamen en Kristo aliaj aspektoj konsiderindaj kaj imitindaj: estas, ekzemple, tiu de la homo, kiu ne faris al si skrupulojn eliri el difinitaj skemoj, eĉ sanktigitaj de la tradicio, por iri renkonte al la bezonoj de la malriĉulo kaj de la malsanulo; tiu de la homo tre rigora kun la hipokrituloj kaj perfortuloj;

di pensiero che, quasi per reazione all'eccessiva fretta dei primi secoli cristiani, relega lontanissima nel tempo e addirittura agli «ultimi giorni» l'instaurazione del Regno di Dio privando così del necessario mordente l'impegnativo lavoro che un'opera di tanto respiro chiederebbe.

Né meno controproducente è stato al riguardo il considerare il Regno di Dio come una struttura a sé stante in netto contrasto con il cosiddetto «mondo»: il che è certamente vero, purché non si dimentichi quello che Cristo aveva detto a proposito del mondo, e cioè che era venuto non a giudicarlo, ma a salvarlo.

È, dunque, fermentando il mondo e le sue strutture con la verità del Vangelo che il Regno di Dio potrà essere realizzato: ciò comporta tra l'altro una più attiva presenza del laicato nella Chiesa.

Ho sentito con le mie orecchie Paolo VI invitare a non attendersi sempre e per qualunque ragione l'imbeccata della gerarchia: vi sono campi, come quello del sociale, in cui certe iniziative spettano soprattutto se non esclusivamente ai laici, i quali devono trovare il coraggio del rischio ed eventualmente anche di certe inversioni di marcia che le immaturità dei tempi rendessero necessarie.

Obbedienza e pazienza sono indubbiamente grandi virtù, ma non sono tutto. Quello del Cristo sofferente e paziente è uno degli aspetti dell'uomo-Dio che giustamente i cristiani tengono più presente, non fosse altro perché il dolore e la sofferenza e le frustrazioni sono spesso i loro compagni di strada nella vita.

Vi sono però in Cristo altri aspetti da tener presenti e da imitare: vi è, per esempio, quello dell'uomo che non si faceva scrupolo di uscire da certi schemi magari sacralizzati dalla tradizione per andare incontro ai bisogni del povero e del malato; quello dell'uomo inflessibile nei confronti degli

tiu de la homo sincera, kiu foriĝis el ĉiuj kompromisoj; tiu de la homo libera; tiu de la homo justa.

Por la starigo de la Dia Regno estas necese imiti Kriston ankaŭ en tiuj aspektoj de lia personeco: Li estis iu, kiu neniam interŝanĝis la trankvilan vivon por la paco de la animo. Ni ne plu povos koleri kontraŭ Li, atribui al Li kulpojn, kiujn Li ne havas kaj fingromontri al la ĉielo, Lin akuzante esti malproksima.

Ne, Li estas ĉi tie. Li ĉeestas. Li estas inter ni.

Mirigas kaj fascinas min tiu Dio tiel enamiĝinta de la homo, ke Li iĝis unu el ni por revelaciigi kaj sin konigi.

Dio ne trovis pli fascinajn kaj amindan lokon ol nia karno kaj Li decidis ĝin enloĝi kaj ĝin transfiguri.

Dio enloĝas nian homecon sen ĝin renversi, sen ĝin dolĉigi aŭ glatigi.

Dio iĝas homo absolute.

ipocriti e dei prepotenti; quello dell'uomo sincero che si sottraeva a ogni compromesso; quello dell'uomo libero; quello dell'uomo giusto.

Per l'instaurazione del Regno di Dio è indispensabile imitare Cristo anche in questi aspetti della sua personalità: egli fu uno che non scambiò mai il quieto vivere per la pace dell'anima. Non potremo più arrabbiarci con Lui, addossargli colpe che non ha e puntare il dito contro il cielo accusandolo d'essere lontano. No, lui è qui. Lui è presente. Lui è in mezzo a noi.

Mi stupisce e mi affascina questo Dio così innamorato dell'uomo da diventare uno di noi per rivelarsi e farsi conoscere.

Dio non ha trovato luogo più affascinante e amabile della nostra carne e ha deciso di abitarla e trasfigurarla.

Dio abita la nostra umanità senza sovvertirla, senza addolcirla o levigarla. Dio si fa uomo in tutto e per tutto.

esperantigis M. Lipari

Don Salvatore Rinaldi

MULTE DA DANKOJ

(per motivi di riservatezza diamo solo la sigla del nome e la provincia)

B.S	TV	€.100	Fondo alfabetizzazione
Fam. D.G	BG	€.500	UECI
Z.L	Roma	€.8	-
Q.G.	BG	€.7	-
B.G	RN	€.8	Bonfarado
C.M	GR	€.57	UECI
B.M.	MI	€.7	-
S.P.	TN	€.20	-
P.G.	VI	€.7	-
C.Z.G	VI	€.6	-

Nia eta Parnaso

Rubrica dedicata alla Poesia

Rubriko dediĉita al Poezio

HANNO FATTO CON AMORE IL PRESEPE

ILI FARIS KUN AMO LA KRIPON

*È un Natale con sole e vento,
e il vento porta
pochi sparuti fiocchi
dalle cime innevate
dei vicini Appennini.
I bimbi al risveglio salutano
con gioia, e un po' illusi, l'avvenimento.
Il buon Gesù ha esaudito,
sta esaudendo le loro preghiere.
Gli hanno chiesto la neve
per il giorno della sua nascita:
la bianca magia della neve,
più di ogni altro dono.*

*Ĉi tiu estas Kristnasko kun sun' kaj vento,
kaj la vento portas
malmultajn mizerajn flokojn
de la neĝaj pintoj
de l' proksimaj Apeninoj.
La infanoj vekiginte salutas
kun ĝojo, kaj iom da iluziigo, la okazon.
La bona Jesuo elaŭdis,
estas elaŭdanta iliajn preĝojn.
Ili petis de Li la neĝon
por la tago de Lia naskiĝo:
la blankan magion de la neĝo
pli ol ĉiun alian donacon.*

*Hanno fatto con amore il presepe,
sono andati per muschio
nei posti più freddi,
riportandone le mani
piene di graffi e geloni,
hanno cosperso di farina
la capanna e il resto,
convinti che a Gesù,
come loro bambino,
avrebbe fatto piacere
tutta quella neve pure se finta.
A Lui ora di trasformare
anche il loro paese,
grigio, triste, con la campagna
intorno quasi spoglia,
in un bianco presepe un po' più grande.
Almeno un giorno o due dentro un anno.*

*Ili faris kun amo la kripjon,
iris por muskon
en la plej fridajn lokojn,
reportante el tie la manojn
plenaj de skrapvundoj kaj pernioj,
ili surŝutis per faruno
la kabanon kaj la ceteron,
konvinkitaj ke al Jesuo,
infano kiel ili,
donos plezuron
tiu tuta neĝo eĉ se nevera.
Nun estas Lia vico transformi
ankaŭ ilian vilaĝon,
grizan, tristan, kun la kamparo
ĉirkaŭa preskaŭ nuda,
en blankan kripjon iom pli grandan.
Almenaŭ unu tagon aŭ du en jaro.*

Gerardo Vacana, 26/12/1991

esperantigis Tiberio Madonna

BIGLIETTO DI RINGRAZIAMENTO***DANKOBILETO**

Grazie d'esser venuto
in mezzo a noi, Santità.
Com'era bello
starti a vedere,
tu solo magro
fra tanti preti grassi,
tu solo bianco
fra tanti preti neri.
Com'era bello
sentirti parlare
con tanta dolce evidenza
delle cose del mondo di là,
noi immersi nel mondo di qua.
La tua delicata certezza!
Grazie di cuore, Santità.

Dankon esti veninta
inter nin, Sankta Moŝto.
Kiel belis
vin vidadi,
vin solan magran
inter tiom da grasaj pastroj,
vin solan blankan
inter tiom da nigraj pastroj.
Kiel belis
aŭdi vin paroli
kun tiom da dolĉa evidenteco
pri l' aferoj de l' mondo transa,
al ni ensorbitaj en la mondon cisan.
Via delikata certeco!
Koran dankon, Sankta Moŝto.

Gerardo Vacana

(esperanta traduko de **Tiberio Madonna**)

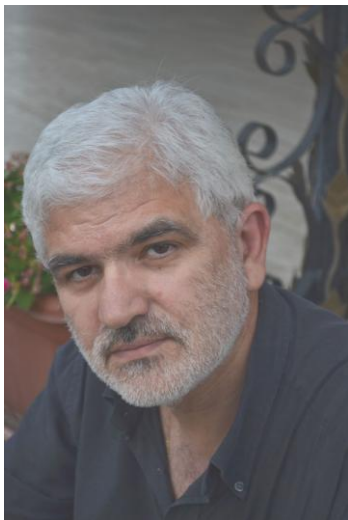
(L'occhio s'inganna, Edizioni Forum /Quinta generazione, Forlì 1978, p. 16)

* verkita la 14an de septembro 1974 por la vizito de papa Paŭlo la 6-a en la urbo Aquino

Gerardo Vacana naskiĝis en Gallinara (FR), kie li vivas, la 28-an de februaro 1929. Li estas poeto, tradukisto, eseisto, kultura operacianto. Li magistriĝis pri literaturo en Florenco. Li studis ankaŭ en Lieĝo (Belgio) kaj, en la jarduoj 1953-55, li estis asistanto pri la itala lingvo en la liceoj de Liono (Francio). Li estis estro de la Mezgrada Lernejo de San Donato Val di Comino kaj de la Klasika Liceo de Sora. Rektoro de la Nacia Edukejo Tulliano de Arpino dum tri

jaroj kaj provinca administranto de 1975 al 1985, okupante ankaŭ la oficon de vicprezidanto. Kiel fakulo pri itala literaturo li sin dediĉis speciale al la poezio de la 20-a jarcento kaj al la remalkovro kaj valorigo de la verkistoj kominaj kaj ĉoĉariaj de hieraŭ kaj de hodiaŭ. Li estras, por la Eldonejo Eva, la libroserion "Stella verde - testi a fronte". Liaj ĉefaj poeziaj libroj estas: *Cavallo di miniera* (1974), *L'occhio s'inganna* (1978), *La luce assai di buon'ora* (1981), *Il nonno* (1985), *Alvitana* (1985), *I rischi della traversata* (1987), *Variazioni sul reale* (1989), *Taccuino greco e altri versi* (1989), *Il fu Bel Paese* (1994), *L'orto* (2008) *Il verbo infedele / El verbo infiel* (2016), *dulingva, kun hispana traduko de Carlos Vitale*. Kun Giacinto Minnocci li prizorgis la Antologion poezian de la Rezistado itala. luj liaj libroj estis tradukitaj en la ĉefajn eŭropajn lingvojn, en multajn lingvojn minoritatajn kaj en Esperanton.

Salvatore Rinaldi studis ĉe la sekcio Sankta Luizo de la Pontifika Teologia Fakultato de Suda Italio (Napolo), kie nun li instruas, kaj akiris la magistrecon pri bioetiko ĉe la Universitato "Regina Apostolorum" (Romo). Dum kvar jaroj li estis mesoservanto de Paŭlo la 6-a en seminario "Sankta Pio la 10-a" en Vatikano. Li estas paroĥestro, kanoniko, teologo, predikisto, publicisto, mediacianto por la familioj, docento, eklezia asistanto kaj skolta ĉefo. Li gvidis dum multe da jaroj la lokan Karitat-agadon kaj la Diocezan buroon por la Familio de diocezo Isernia-Venafro, kaj estas prezidanto de la komitato de bioetiko de la Neŭrologia esplor-instituto Neuromed, prezidanto de la kontraŭuzura fondaĵo Sankta Petro Ĉelestino kaj prezidanto de la familia Konsultejo el katolika inspiro "Il Girasole". Inter liaj libroj: La coscienza (1988), Attualità e valore dell'Humanae Vitae (1989), Orientamenti di etica sull'amore umano (1990), La famiglia e la vita umana nella comunità degli zingari (2016), Il chierichetto di Paolo VI. Quattro anni al servizio del papa (2018). Li aŭtoras por multenombraj revuoj kaj ĵurnaloj.

Salvatore Rinaldi ha studiato presso la sezione San Luigi della Pontificia Facoltà Teologica dell'Italia Meridionale (Napoli), dove oggi insegna, e ha conseguito il dottorato in bioetica presso l'Ateneo "Regina Apostolorum" (Roma). Per quattro anni è stato un ministrante di Paolo VI nel seminario "San Pio X" in Vaticano. È parroco, canonico, teologo predicatore, publicista, mediatore familiare, docente universitario, assistente ecclesiastico e capo scout. Ha diretto per molti anni la Caritas e l'Ufficio Diocesano per la Famiglia della diocesi Isernia-Venafro, e presiede del comitato di bioetica dell'Istituto neurologico di ricerca Neuromed, presidente della fondazione antiusura S. Pietro Celestino e presidente del Consultorio Familiare di ispirazione cattolica Il Girasole. Tra i suoi libri: La coscienza (1988), Attualità e valore dell'Humanae Vitae (1989), Orientamenti di etica sull'amore umano (1990), La famiglia e la vita umana nella comunità degli zingari (2016), Il chierichetto di Paolo VI. Quattro anni al servizio del papa (2018). Scrive su numerose riviste e quotidiani.

Ni dankas la Eldonejon EVA, kiu permesis al nia revuo publikigi la verkojn de A.Iannacone, G.Vaccana kaj pastro S.Rinaldi.

(<http://edizionieva.com>)

500-a datreveno de la morto de Leonardo da Vinci

..... per aŭtobuso, ni alvenis ĉe la eta enŝipiĝejo de Imbersago por transiri la riveron Adda per la fama pramo de Leonardo. Ĝi estas tiel nomata ĉar oni diras, ke ĝia konceptinto estis Leonardo da Vinci, kiu loĝis dum multaj jaroj en ĉi tiuj lokoj..... (KATOLIKA SENTO 2013/4)

Dum la 27-a UECI-Kongreso en Caprino Bergamasco ni transiris la riveron Adda per la pramo de Leonardo.

La pramo, kiu kunligas la bergaman riverbordon de Villa d'Adda kun tiu de Imbersago, havas longan historion, kiu komenciĝis antaŭ multaj jarcentoj. Oni ne scias precize ĉu ĝia inventinto estis la granda Leonardo da Vinci. Sed oni scias, ke li studis la fluon de la rivero dum pluraj jaroj, deĵorante por la duko de Milano Ludoviko "il Moro" kaj ke li desegnis la pramon, tute saman al tiu nuntempa, okaze de sia loĝado en Vaprio d'Adda, ĉe la grafo Girolamo Melzi en la jaroj 1506-1507.

Tiu desegno, el la jaro 1513, estas en la Kodekso Windsor, konservita en la reĝa biblioteko de la samnoma kastelo en Anglujo. Ĉiukaze, la unua modelo de la pramo datiĝas de antaŭ la 16-a jarcento.

La pramo, formita de du boatoj alflankigitaj kaj kune fiksitaj, transpasa de fera platformo kun gardotureto kun heksagona plano, povas surporti kvar aŭtomobilojn kaj

Durante il 27° Congresso UECI a Caprino bergamasco abbiamo attraversato il fiume Adda con il traghetto di Leonardo.

Il traghetto che collega la sponda bergamasca di Villa d'Adda e quella lecchese di Imbersago ha una lunga storia, che comincia molti secoli fa. Non si sa con precisione se il suo inventore sia il grande Leonardo da Vinci. Sappiamo, però, che egli studiò il corso del fiume per diversi anni, al servizio del signore di Milano Ludovico il Moro e che disegnò il traghetto, identico a quello attuale, in occasione del suo soggiorno a Vaprio d'Adda presso il conte Girolamo Melzi negli anni 1506-1507.

Tale disegno, datato 1513, è presente nel Codice Windsor, conservato nella biblioteca reale dell'omonimo castello in Inghilterra. Il primo modello del traghetto risale comunque a prima del cinquecento.

Il traghetto, costituito da due barconi affiancati e fissati tra loro, sormontati da una piattaforma di ferro provvista di una guardiola a pianta esagonale, è in grado di por-

multajn homojn; ĝi estas uzbla laŭ peto kaj la traŭpago estas negranda.

La funkciadprincipo estas tre simpla: la akvo fluo premas kontraŭ granda rudro kiu, metita ĉe la pruo de la du ŝipŝeloj, ebligas la movon de la barko je 45 gradoj, por eviti ke la pramo sekvu la riverfluo.

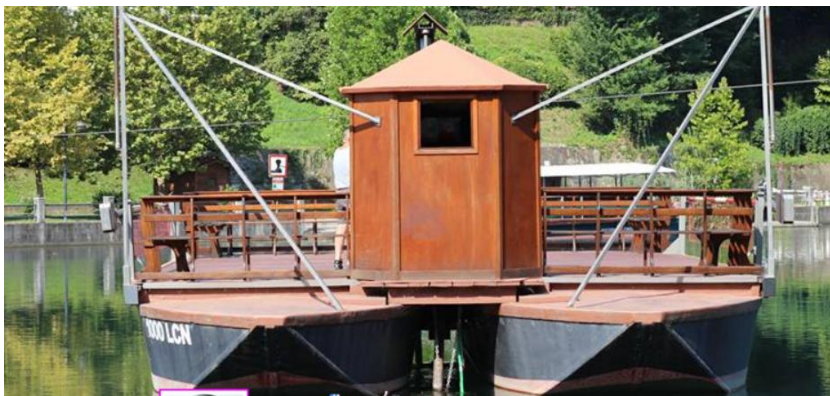
Ĉe la poŭpo troviĝas alia rudro, funkciigita de la stiristo.

Krome, la riverfluo estas kontraŭata per ŝtala ŝnuro etendita inter la du bordoj. Sur ĉi tiu pramo, kiam li estis infano, plurfoje transveturis Angelo Giuseppe Roncalli, papo Johano la 23-a, okaze de siaj piedaj pilgrimadoj el Sotto il Monte al la Sanktejo de la Madonna del Bosco, lokita en la komunumo de Imbersago, tute apud Villa d'Adda.

tare quattro automobili e numerose persone; è utilizzabile a semplice richiesta e il pedaggio è particolarmente contenuto.

Il principio di funzionamento del traghetto è molto semplice: la corrente dell'acqua esercita pressione su un grande timone che, posto a prua tra i due scafi, consente di ruotare l'imbarcazione a 45 gradi, per evitare che il traghetto segua la corrente fluviale. A poppa ne troviamo un'altro ed è manovrato dal conducente.

La corrente del fiume è inoltre contrastata mediante una fune d'acciaio tesa tra le due sponde. Su questo traghetto, all'epoca della sua fanciullezza, è tante volte transitato Angelo Giuseppe Roncalli, papa Giovanni XXIII in occasione dei suoi pellegrinaggi a piedi da Sotto il Monte al Santuario della Madonna del Bosco, situato in comune di Imbersago proprio di fronte a Villa d'Adda.

La sankta arto de LEONARDO

500 jarojn post la morto, kiu okazis la duan de majo 1519, **Leonardo da Vinci** estas ankoraŭ fama homo en la tuta mondo. Li traktis pentrarton, arkitekturon, skulptaĵon, scenaranĝon kaj muzikon. Li estis ankaŭ kapabla inĝeniero, inventisto kaj projektisto. Li ankaŭ estis tre aktiva en la kampo de Sanktarto, fakte li lasis al ni eksterordinarajn ĉefverkojn.

Unu el la pli famaj estas **La adorado de la Magoj**, hodiaŭ konservita en Uffizi en Florenco. Farita per la teknika oleo sur ligno fare de la juna Leonardo inter la jaroj 1481 kaj 1482, li lasis tamen la laboron nefinita.

Poste, je la servo de la duko de Milano, li kompletigis tiun, kiu eble estas la plej fama religia verko: la monumenta fresko de **La lasta vespermanĝo** en la refektorio de monaĥejo de Sankta Maria de la Gracoj.

Realigita per grasa tempero, lakoj kaj oleo sur stukaĵo, ĉi-tiu murpentraĵo estas eĉ 460 x 880 centimetroj granda. Datita inter la jaroj 1495 kaj 1498, ĝi reprezentas la momenton de la lasta vespermanĝo dum kiu Jesuo anoncas al la apostoloj ke iu el ili perfidos Lin. Kun lerteco, Leonardo reprezentas la konsternon de la apostoloj dum ili aŭdas tian novaĵon.

L'arte sacra di LEONARDO

A 500 anni dalla sua morte, avvenuta il 2 maggio del 1519, **Leonardo da Vinci** è un personaggio famoso ancora in tutto il mondo. Si occupò di pittura, architettura, scultura, scenografia e musica. Fu anche un capace ingegnere, inventore e progettista. Fu molto attivo anche nel campo dell'arte sacra, infatti, ci ha lasciato degli incredibili capolavori.

Uno dei più conosciuti è l'**Adorazione dei Magi**, oggi conservato agli *Uffizi* a Firenze. Un dipinto realizzato con la tecnica dell'olio su tavola da un giovane Leonardo tra il 1481 e il 1482, che però lasciò l'opera incompiuta.

La lasta vespermanĝo
L'Ultima Cena

In seguito, al servizio del duca di Milano, completò quella che è forse la sua opera religiosa più nota: l'affresco monumentale dell'Ultima Cena nel refettorio del monastero di Santa Maria delle Grazie.

Realizzato con tempera grassa, lacche e olio su intonaco, questo dipinto parietale è grande ben 460x880 cm. Datato tra il 1495 e il 1498, raffigura il momento dell'ultima Cena in cui Gesù annuncia agli apostoli che uno di loro li tradirà. Con maestria, Leonardo rappresenta lo sgomento degli apostoli all'udire tale notizia.

SALVATOR MUNDI verŝajne fariĝis pli fama ol la lasta vespermanĝo, ĉar ĝi estis vendita per aŭkcio kontraŭ la rekorda sumo de 450 milionoj da dolaroj, malgraŭ la debato pri tio ĉu la aŭtoro vere estas Leonardo. Oni malkovris, ke la anonima aĉetanto estas strikta aliancano de la kronprinco de Saudarabio, Mohammed Bin Salman.

Jesuo Kristo estas montrita fronte en duonfiguro dum li levas la dekstran manon por beni kaj tenas maldekstre la globon, simbolon de lia universala potenco.

PENTANTA SANKTA GIROLAMO estas bildigita kiel pentanta ermito en la dezerto. Li, vestita per ĉifonoj, estas surgenuie kun, en la dekstra mano, ŝtono de li utiligata por frapi al si la bruston, dum per la maldekstra mano li indikas sin mem. La vizaĝo estas turnita supren, verŝajne al krucifikso ne pentrita.

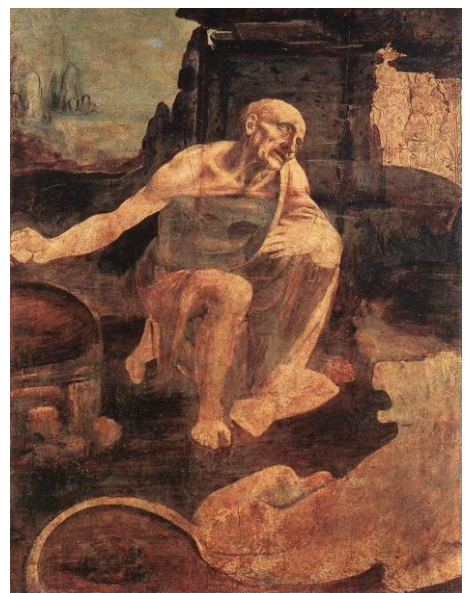
La figuro de la ermito estas prilaborita kun rimarkinda atento je la anatomio, atestante la fruan intereson de Leonardo pri tiu fako. La verko estas nefinita kaj ĝi estas konservata en la Vatikana Galerio.

Il **Salvator Mundi** è diventato probabilmente più famoso dell'Ultima Cena, perché è stato venduto all'asta alla cifra record di 450 milioni di dollari, nonostante il dibattito sul fatto che l'autore sia davvero Leonardo. Si è scoperto che l'acquirente anonimo è uno stretto alleato del principe ereditario dell'Arabia Saudita Mohammed Bin Salman. Gesù Cristo è raffigurato frontalmente e a mezza figura mentre leva la mano destra per benedire e nella sinistra tiene il globo, simbolo del suo potere universale.

San Girolamo penitente è raffigurato come eremita penitente nel deserto. Vestito di pochi stracci è inginocchiato con la pietra che usava per percuotersi il petto nella mano destra e con la sinistra che indica sé stesso in atto di umiltà. Il volto è rivolto verso l'alto, verso un probabile crocifisso non ancora dipinto.

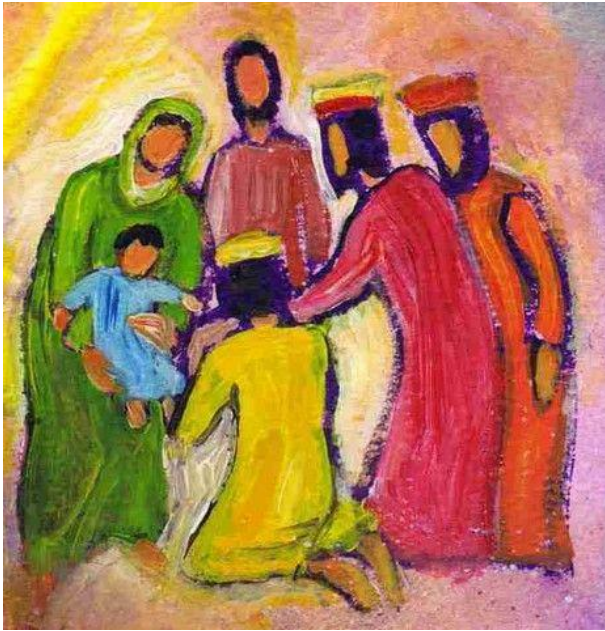
La figura dell'eremita è studiata con notevole attenzione all'anatomia, testimoniando il precoce interesse di Leonardo su questo settore. L'opera è incompiuta ed è conservata presso la Pinacoteca Vaticana.

(unua parto)

LA BELECO DE LA KREDO

Via arto estas eltiri el la ĉielo de la spirito ĝiajn trezorojn kaj vesti ilin per vorto, koloroj, formo
Paŭlo la 6-a, 1964

Adoro de la Reĝoj

Teologiino, artistino, pentristino, dezajnistino, muzikistino. El hispana deveno, **Bernadette Lopez (Berna)** naskiĝis en 1962 en Barcelono (Hispanio), sed vivas en Svislando (Friburgo) de la jaro 1990.

Ŝiaj pentraĵoj estas esence inspiritaj de la Evangelioj. Ĝiaj koloroj naskiĝas el la kontemplado de la beleco, de la pasio por la vivo kaj la homo, de la meditado kaj de la realigo de la Parolo de Dio.

Ankaŭ la teologiaj studoj estis gravaj por nutri ŝian fidon kaj ŝian artan inspiron.

Ŝiaj verkoj estas publikigitaj en la retejo:
<http://www.evangile-et-peinture.org>

La retejo naskiĝis en la jaro 2003 kaj ĝi celas prezenti ĉiudimanĉe la evangelian tekston kune kun pentraĵo kaj meditado.

La redaktoroj de tiu ĉi retejo deziras

Teologa, artista pittrice, designer, musicista. Di origine spagnola, **Bernadette Lopez (Berna)** è nata nel 1962 a Barcellona (Spagna) ma vive in Svizzera (Friburgo) dal 1990.

I suoi dipinti sono essenzialmente ispirati ai Vangeli. I suoi colori nascono dalla contemplazione della bellezza, dalla sua passione per la vita e l'uomo, dalla meditazione e l'attualizzazione della Parola di Dio. Anche gli studi di teologia sono stati importanti per alimentare la sua fede e l'ispirazione artistica.

Le sue opere sono pubblicate sul sito:
<http://www.evangile-et-peinture.org>

Il sito è nato nel 2003 e ha come scopo quello di presentare ogni domenica il testo del vangelo accompagnato da un dipinto e da una meditazione.

I redattori di questo sito desiderano rendere

disponigi al ĉiuj, senpage, pentraĵojn pri la Evangelio, tiel ke ili povu esti utiligitaj por celo paŝtista aŭ spirita.

Ili opinias, ke bildo povas esti tre utila maniero por "eniri" en la bibliajn tekston kaj "dezirigi" al vi ĝin legi kaj pliprofundigi. Tiusence, la bildo estas pli ol simpla imago. Ĝi estas altvalora ilo por pli bone evidentigi la bibliajn vortojn.

La retejo proponas:

- Bildon kiu ilustras legaĵon de la dimanĉa liturgia, dum la tuta liturgia jaro (A, B, C)
- Propozojn de meditado pri diversaj temoj
- Sekcion titolitan "Evangelio hejme" kiu prezentas la pentraĵojn faritajn de Berna
- Kolumnon nomitan "La teologia momento", kiu ĉiumonate sin pliriĉigas per "komika" medito.

disponibili a ĉiun, gratuite, dipinti sur la Vangelo in modo che possano essere utilizzati per uno scopo principalmente pastorale o spirituale.

Essi pensano che l'immagine possa essere un modo molto favorevole per "entrare" in un testo biblico e "farti desiderare" di leggerlo e approfondire. In questo senso, l'immagine è più di una semplice illustrazione. È uno strumento prezioso per evidenziare meglio la parola biblica.

Il sito propone:

- Un'immagine che illustra una lettura della liturgia domenicale, e questa per tutto l'anno liturgico (A, B, C)
- Proposte di meditazioni su vari argomenti
- Una sezione chiamata "Vangelo a casa" che presenta i dipinti realizzati da Berna
- Una colonna chiamata "Il momento teologico", che si arricchisce ogni mese di una meditazione "comica".

Intenzioni dell'Apostolato della preghiera 2020

Intencoj de la Preĝa Apostol-agado 2020

La preĝintencoj konfidentaj de la Papo al sia tutmonda preĝ-reto. Ĉiu proponita monata intenco povas esti aŭ "por la evangelizado" aŭ "universala".

Januaro (por la evangelizado) - Promocio de paco en la mondo

Ni preĝu por ke la kristanoj, tiuj kiuj sekvas aliajn religiojn kaj la homoj de bona volo antaŭenigu pacon kaj justecon en la mondo.

Februaro (universala) - Aŭdi la kriojn de la migrantoj

Ni preĝu por ke la brukriado de la migrantaj fratoj, falintaj en la manojn de senskrupulaj homvendantoj, estu aŭdata kaj konsiderata.

Marto (por la evangelizado) - La katolikoj en Ĉinio. *Ni preĝu por ke la Eklezio en Ĉinio persistu en la fideleco je la Evangelio kaj kresku en unueco.*

Le intenzioni di preghiera che il Papa ha affidato alla sua rete mondiale di preghiera. L'intenzione mensile proposta può essere: o "per l'evangelizzazione" o "universale".

Gennaio (evangelizzazione) - Promozione della pace nel mondo

Preghiamo affinché i cristiani, coloro che seguono le altre religioni e le persone di buona volontà promuovano la pace e la giustizia nel mondo.

Febbraio (universale) - Ascoltare le grida dei migranti

Preghiamo affinché il clamore dei fratelli migranti, caduti nelle mani di trafficanti senza scrupoli, sia ascoltato e considerato.

Marzo (evangelizzazione) - I cattolici in Cina *Preghiamo affinché la Chiesa in Cina perseveri nella fedeltà al Vangelo e cresca nell'unità.*

SCIIGOJ EL ESPERANTA MONDO

Ranieri Clerici en placo sankta Petro,
Pasko 2014

Nia kara amiko **Ranieri CLERICI** forpasis la 16-an de oktobro 2019 en Romo. Li estis persono kun granda humanisma kulturo. Ranieri Clerici interesiĝis pri Esperanto dum sia adoleska periodo kaj lernis la lingvon en 1954. Li aktivis en la itala junulara movado kaj en 1969 li fariĝis prezidanto de la Itala Esperantista Junularo. Li multe vojaĝis, vizitis la interlingvistikajn studojn en Poznań (Pollando), partoprenis en ĉiuj italaj kaj internaciaj kongresoj, ĉiam kun sia edzino Izabela. En 2007 li estis elektita vicprezidanto de UEA, sed tiun postenon li devis forlasi kelkajn jarojn pro sanstato. Danke al lia senlaca aktivado dum la pasintaj dek jaroj la Itala Esperanto-Asocio havas du fojojn jare la rajton je radia kaj televida elsendo en naciaj retoj.

Ni memoras lian partoprenon en placo sankta Petro en Vatikano: kun la geamikoj de UECl, dum la beno de la Papo Kristnaske kaj Paske, li levis grandajn panelojn sur kiuj estis skribitaj la literoj de la vorto "ESPERANTO"

Ni kore kondolencas al la familio kaj al IEF.

La vicprezidanto de U.E.C.I. **Francesco Fagnani** magistriĝis pri Kemiaj Sciencoj la 29-an de oktobro ĉe la Universitato de Milano. Francesco naskiĝis en Teramo en 1995 kaj transloĝiĝis al Milano por frekventi universitaton. En 2017, dum la kongreso U.E.C.I. en Codogno, li ricevis la premion pro triagrada diplomio (*foto dekstre*). Li estas membro de la estraro de CEM (grupo de Milano), IEJ (Itala Esperantista Junularo) kaj BEA (Bunta Esperanto-Asocio).

NORME E QUOTE ASSOCIATIVE PER L'ANNO 2020

Associato ordinario <i>con Katolika Sento</i> (SO)	22,00 €
Associato giovane <i>con Katolika Sento</i> (SG)	11,00 €
Associato familiare <i>senza Katolika Sento</i> (SF)	11,00 €
Associato ordinario <i>con Espero Katolika</i> (SOE)	43,00 €
Associato sostenitore <i>senza Espero Katolika</i> (SS)	44,00 €
Associato sostenitore <i>con Espero Katolika</i> (SSE)	86,00 €
Solo abbonamento a <i>Katolika Sento</i> (AK)	10,00 €
Solo abbonamento a <i>Espero Katolika</i> (AE)	21,00 €

È associato giovane chi non ha superato i 25 anni. È associato familiare chi convive con altro associato.

Specificare nella causale del versamento la categoria dell'associato, l'anno di nascita dei giovani, l'esatto indirizzo per il recapito del periodico K.S., la destinazione di eventuali offerte. I gruppi locali con almeno 10 soci trattengono 2,10 € per l' associato ordinario e 1,05 per l'associato giovane o familiare.

I versamenti vanno fatti sul C.C. Postale n. 47127675 *Unione Esperantista Cattolica Italiana U.E.C.I* codice IBAN: IT66 R076 0101 6000 0004 7127 675 Codice BIC/SWIFT: BPPIITRRXXX

Nota: Sull'etichetta/indirizzo con la quale avete ricevuto questa copia di *Katolika Sento* è indicata la sigla associativa e l'anno di scadenza dell'abbonamento.

COMITATO CENTRALE U.E.C.I.

Presidente: Tiziana **FOSSATI**, via F.Filzi 30/A, 20035 Lissone (MB) - tel. 039.464942
e-mail : katolika.sento@ueci.it (*la residenza del presidente è anche sede dell'associazione*)

Vice presidente: Francesco **FAGNANI**, Via Bartolomeo Eustachi 47, 20129 Milano

Segret./Cassiere: fra Pierluigi **SVALDI**, p.za S. Francesco, 1 - 38057 Pergine Valsugana (TN) – tel. 0461.531109

Responsabile dei congressi: Giovanni **CONTI**, via F.Filzi 51, 20032 Cormano (MI) – tel. 02.66301958

Consulente editoriale: Carlo **SARANDREA**, via Santa Bernadette 6, 00167 Roma –

Addetto alla logistica: Felice **SOROSINA**, Via Sarnico 17, 24060 Tavernola (BG) – tel. 035.932298 –

Consigliere: Norma **COVELLI CESCOTTI**, via E.Fermi 29, 38100 Trento – tel. 0461.925210

Consigliere: Giovanni **GAZZOLA**: Via Cendrole, 32 - Spineda , 31039 Riese Pio X (TV)

Assistente Ecclesiastico: mons. Giovanni **BALCONI**, p.zza Duomo, 16, 20122 Milano

Nota bene: Tutte le comunicazioni alla redazione di *Katolika Sento* vanno spedite al presidente UECEI.

@strudjogstock

**Bonan Kristnaskon
kaj Feliĉan Novan Jaron**

“Kristnasko estas kristana festo kaj ĝiaj simboloj- inter ili precipe la kripo kaj la arbo ornamita de donacoj - estas gravaj referencoj al la granda mistero de la enkarniĝo kaj naskiĝo de Jesuo... Tiu ĉi antikva abio, tranĉita sen damaĝi la vivon de la arbaro, restos apud la kripo ĝis la fino de la kristnaskaj festoj. (...) Ĝi estas signifa simbolo de la naskiĝo de Kristo, ĉar per siaj ĉiamverdaj folioj rememoras la vivon kiu ne mortas... La arbo kaj la kripo estas elementoj de tiu kristnaska etoso , kiu estas parto de la spirita heredaĵo de niaj komunumoj. Ĝi estas etoso vualita de religieco kaj familia intimeco, kiun ni ankaŭ devas konservi en la hodiaŭaj socioj, kie iafoje ŝajnas superregi la kuro pro konsumismo kaj la serĉado de la nuraj materiaj varoj”.

Sankta Paŭlo la 6-a

(Parolado al delegacio de Trentino- Alto Adige post ĝia donaco de la kristnaska arbo 2007)

“Natale è festa cristiana e i suoi simboli - tra questi specialmente il presepe e l'albero addobbato di doni - costituiscono importanti riferimenti al grande mistero dell'Incarnazione e della Nascita di Gesù... Questo vetusto abete, tagliato senza recare danno alla vita del bosco, resterà accanto al Presepe fino al termine delle festività natalizie. (...) Significativo simbolo del Natale di Cristo, perché con la sue foglie sempre verdi richiama la vita che non muore... L'albero e il presepio sono elementi di quel clima tipico del Natale che fa parte del patrimonio spirituale delle nostre comunità. È un clima soffuso di religiosità e di intimità familiare, che dobbiamo conservare anche nelle odierne società, dove talora sembrano prevalere la corsa al consumismo e la ricerca dei soli beni materiali”.

San Paolo VI

(Discorso a una delegazione del Trentino-Alto Adige per il dono dell'albero di Natale 2007)